

SUURSOO KÜLA ARENGUKAVA 2023-2030

Koostatud Põhja-Harju Koostöökogu 2024.a. koostööprojekti “arukate külade arenguprogrammi” ja KÜSK-i kogukonna eestvedaja stipendiumi 2023.a. taotlusvooru raames.

Sisukord

SISSEJUHATUS	2
1 SUURSOO KÜLA ÜLDINE KIRJELDUS	3
1.1 SUURSOO KÜLA AJALUGU	3
2 SUURSOO KÜLA OLUKORRA KIRJELDUS JA ARENDUSTEGEVUSED	6
2.1 TRADITSIOONID JA ETTEVÕTMISED KÜLAS	6
2.2 KÜLAELU JUHTIMINE	8
2.3 PRIORITEETSED ARENGUVAJADUSED JA PROBLEEMALAD	9
2.4 KÜLA ARENGUTEGURITE (SWOT) ANALÜÜS	10
2.5 HUVIRÜHMADE KAARDISTUS.....	14
3 VISIOON, MISSIOON, PÕHIVÄÄRTUSED, EESMÄRGID	17
3.1 VISIOON	17
3.2 MISSIOON	17
3.3 PÕHIVÄÄRTUSED	17
4 EESMÄRGID AASTAKS 2023-2030	19
4.1 ÜLDEESMÄRK:	19
4.2 ALAMEESMÄRGID	19
4.3 KRIITILISED EDUTEGURID	20
4.4 AKTIIVI SUURENDAMINE JA KAASATUSE ARENDAMINE	20
4.4.1 <i>Suursoo küla lapsed ja noored</i>	20
4.5 TRADITSIOONILISTE ÜRITUSTE/TEGEVUSTE LÄBIVIIMINE	21
4.6 SUURSOO ARENDUSTEGEVUSED AASTANI 2030.....	21
4.7 SUURSOO HÄDAOLUKORRA PLAAN	22
4.7.1 <i>Piirkonna ohud ja eluliselt tähtsate teenuste katkemise mõjud</i>	22
4.7.2 <i>Suursoo küla vajab valmisoleku parandamiseks</i>	23
5 SUURSOO STRATEEGILINE TEGEVUSKAVA AASTATEKS 2023- 2030	26
6 STRATEEGIA ELLUVIIMINE JA HINDAMINE	27
7 LISAD	28
7.1 LISA 1. ARENGUKAVA KOOSTAMISES OSALESID:	28
7.2 LISA 2. KOGUKONNA KAASAMINE	29
7.3 LISA 3. SUURSOO OLULISEMAD TRADITSIOONID JA SÜNDMUSED	30
7.4 LISA 4. KÜLARAHA HINNANG HÄDAOLUKORDADELE PIIRKONNAS	31
7.5 LISA 5. IDEED JA ARENDUSTEGEVUSED SUURSOO TULEVIKUPLAANIDEKS	32
7.6 LISA 6. „ARUKAD KÜLAD, NUTIKAD KOGUKONNAD“ KÜSITLUS JA TULEMUSED	34

Sissejuhatus

Käesolev arengukava on koostatud aastateks 2023-2030, mis paneb paika Suursoo küla visiooni ja sellest lähtuvad arengueesmärgid.

Arengukava on koostatud KÜSK kogukonnas eestvedaja stipendiumi 2023.a. toel ning täiendatud Põhja-Harju Koostöökogu (*edaspidi Põhja-Harju*) 2024.a. koostööprojekti “arukate külade arenguprogrammi” raames.

Arengukava eesmärk on Suursoo küla elanike ühtse tulevikuvisioni loomine oma kodukülalt. Kirja on pandud sellest tulenevad arengusuunad ning eesmärkide saavutamiseks vajalikud ülesanded. Tuleviku läbimõtlemise ja plaanimise algatas Suursoo külla külavanem Fredy Lehe koos kogukonna eestvedaja Gerli Lehega. Arengukava loomist on abistanud kokku panna arenguekspert, Lily Loidap. Põhja-Harju Koostöökogu “arukate külade arenguprogrammi” poolt määratud mentor Signe Valdmann ning Suursoo Külaseltsi poolt projekti juhid Astra Teras, Sirje Reidolf ja Annika Aas.

Arengukava valmis pärast mitmeid kogukonna ühisarutelusid. Korraldati kaks arengukava töötuba, üks motivatsioonipäevak ja eraldi töötuba Suursoo hädaolukorra plaani loomiseks. Täiendavalt viidi läbi 2023.aastal külaelanike seas rahuloluküsitlus, millega kaasati 75% peredest.

Esimene töötuba Visklas 3.06.2023 tegeles olemasolevate traditsiooniliste ürituste ja ning olemasoleva ressursi kaardistamisega. Koguti uusi ideid ja ettepanekuid arendustegevusteks. Lisaks sõnastati Suursoo küla visioon ja missioon.

Motivatsioonipäevak küla aktiivgrupile toimus 3.augustil.2023 Rae koolimajas. „Positiivsuse psühholoogia“ teemal viis läbi koolituse Ülli Kukumägi. Koolituse käigus rääkis Ülli emotsioonide "juhtimisest" nii kollektiivsel kui üksikisiku tasandil.

Arengukava teine töötuba toimus Voose Päikesekodus 27.08.2023. Töötoas kaardistati Suursoo külarahva tugevused, nõrkused, võimalused ja ohud külaelu arendamisel. Ühiselt sai kirja pandud Suursoo külaelu mõjutavad huvipooled. Aktiivgrupp jagas end töö toimkondadesse, et jagada vastutust erinevate sündmuste ja tegevuste korraldamisel.

Arengukava töötubadest kasvas välja vajadus koostada Suursoo küla hädaolukorra plaan. Esimene töötuba plaani koostamiseks toimus 9.11.2023 Suursoo külas Randmaa talus. Töötoas määratleti küla hädaolukorrad ja Suursoo piirkonna ohud ning teenuste katkemise mõjud, tõenäosused ja valmisolek nende lahendamiseks. Lisaks kaardistati kogukonna väljaõpe ja inventari vajadus hädaolukorraga toimetulekuks.

Suursoo arengukava on kooskõlas Rae valla arengukavaga 2021-2030. Mille üheks eesmärgiks on tagada, et valla elanikud omavad tugevat kodukoha identiteeti, võtavad aktiivselt osa kogukonna tegemistest ning valla tasandi ettevõtmistest. Kohalikud sündmused on populaarsed. Kujunenud on tugev kodanikuühiskond, kogukonnad on integreerunud.

1 Suursoo küla üldine kirjeldus

Suursoo küla on säilitanud oma võlude ja rahuliku olemuse aastate jooksul. Pärast Harjumaa aasta küla tiitli saamist 2018. aastal on külas elanike arv püsinud stabiilsena, kõigudes ligikaudu +/- 5 inimese võrra, kuna hajaasustus ise piirab siinse rahvaarvu kasvu. 2023. aastaks on Suursoo külla registreeritud 91 elanikku, kus elab 52 meessoost ja 39 naissoost isikut. Viimase kümne aasta jooksul on siin sündinud 13 last ning alla 18-aastaseid lapsi on kokku 26. Selline tasakaalustatud kogukond pakub rahulikku elukeskkonda ning näitab hoolt ja hoidmist küla jätkusuutlikkuse tagamisel.

Lähim alevik on Vaida, kus asub lasteaed, kool, raamatukogu ja pood. Suursoo lapsed käivad valdavalt Vaida lasteaias Pillerpall ja koolis käivad Vaida Põhikoolis. Mõlemad haridusasutused on külast 7 km kaugusel. Koolilapsed saavad kooli ja koju koolibussiga.

Foto: Google maps

1.1 Suursoo küla ajalugu

1919 aastal käivitatud maareformi teises etapis (alates 1929. aastast) rajati peamiselt riigi rahadega ja odava pikaajalise laenuga riigi tagavaramaadele üle saja uudismaa-asunduse ehk uudisasunduse.

PIKAVERE SUURSOO RAJAMINE

Esimene näidisasundus rajati Tallinnast 28 kilomeetri kaugusele. Lagedi raudteejaama lähedal asuvasse Pikavere Suursoosse. See haaras massiivi, mille kogupindala oli 780 ha. Pikavere Suursoo otsustati kuivendada, harida ja hoonestada, et asunikel oleks võimalik kohe rakendada oma tööjõudu ja olemasolev kapital tootmisse suunata ning saaduste müügi sissetulekut kasutada majapidamise arendamiseks ja sunduskapitali võla tasumiseks. 1925 aastal pani Põllutöoministerium käima Leiva jõe reguleerimise ja magistraalkraavi kaevamise Salu küla

soomaade kuivendamiseks. Suursoo asundusküla rajamise mõte tekkis 1925 aastal, kuna 9 kilomeetrisest magistraalkraavist 5 kilomeetrit läbis Pikavere Suursoos asuvaid riigi tagavaramaid. 1929 aastal loodi Põllutöoministeriumis asunduskomisjon ja võeti vastu asunduskapitali seadus ning asunduskomisjon nimetati ümber asundusametiks. Sama aastal alustas asundusamet soopinna loodimist ja äravoolukraavide kaevamist, tehti ka kuivenduskava (Böckler 08.01.2011).

KOHAVALIK

Ühtlasi kogujakraavide asendi määramisega valmistati ka 1929 aastal soo planeerimiskava. Selle juures asuti seisukohale, et iga talu peaks olema vähemalt nii palju mineraalmaa, kui see on tarvilik hoonete, õueala, viljapuuaiade, karja-, kana- ja seajooksuaedade asutamiseks. Selle nõude rahuldamisel kujunes mineraalmaa asendi tõttu vajalikuks suurem osa asutatavatest kohtadest koondada soo lõunapoolsesse ossa, olgugi, et selle tõttu mõned kohad tuli planeerida kahes tükis. Kokku planeeriti 25 kohatalu, keskmise suurusega 22h, kaks väiketalu, kaks käsitöölise talu, üks pood ja üks turbalõikaja koht (Napp vestlus 30.11.2011).

MAA HARIMINE JA TEEDEVÕRGUSTIK

1930 aasta suvel viidi detailkuivendustööd läbi 70 ha. suurusel pindalal. Sama suve teisel poolel hangiti traktor koos sooharimisriistadega. Künti ja valmistati ette umbes 30 ha. maad. 1931 aasta kevadel tehti soomaale esimesed segatis külvid, mis külvati keltsale, haruldaselt halva, külma kevade tõttu kujunes saak alla keskmise. Kuna taimekasvatus madalsoos oli tol ajal veel vähe proovitud osutus huvi suureks. Kohal käisid põllumajandustegelase ja teadlased. Taimekasvatus soomaade oli seotud riskiga, külmnäpistas kartulipealseid ja õunapuude õisi. Vaja oli ka erinevaid mineraalväetisi. Vaatamata kõigele asi õnnestus 1933 aastal. Teraviljad, eriti rukis, andsid saagi, mida polnud siin mail nähtud. Vili läks kohe müügiks ja hoolsamad mehed said riigivõlga maksta (Toomtal 1998).

1930 aasta kevadel alustati asunduses ka sisemise teevõrgu loomisega ja selle ühendamiselega Pikavere- Aruvalla maanteega. 1931 aastal ehitatud teega loodi otseühendus Aruküla jaama ja Jüri- Raasiku maanteega. Üle soo viis Tallinnasse talitee. Seda kasutati hoolega.

Esimene traktor Suursoo külas (erakogu)

PIKAVERE SUURSOO ASUNDAMINE

Asunduskülad planeeris arhitekt Erika Nõva (1905- 1987) Eesti esimene naisarhitekt on sündinud Kuusalu vallas Muuksi külas Toomanil. Erika Nõva loomingut iseloomustab praktiline stiil, maa- ja looduslähedus. Tema suuremad tööd on Tallinna Inglise Kolledž, Tallinna Keskhaigla, Tallinna Prantsuse Lütseum.

SOOTALUDE EHITUS

Hoonete ehitamist alustati 1931 aasta kevadel kohapeal valmistatud tsementbetoonkividest, töötas ka saekaater. Eluruumid vooderdati telliskividega. Peamiselt ühise katuse all nurkehitisena valminud talu oli 55 m² põrandapinnaga elumaja ning 125 m suurune laut, sahvri, aida, juurviljahoidla ning piimaruumiga. Kõik ruumid moodustavad ühe hoone põrandapinnaga 226,5 m². Esimesed 10 hoonet valmisid 1931 aastal. 1932 aastaks valmis veel 13 hoonet. Viimaste talude ehitamine algas 1933 aastal.

SUURSOO VALIMINE. 1934. aastal 15. augustil käis külas riigivanem Konstantin Päts, kes vaatas tehtud tööd ise üle.

1932.aastal ehitatud Kiviaru talust foto (erakogu)

2 Suursoo küla olukorra kirjeldus ja arendustegevused

2.1 Traditsioonid ja ettevõtmised külas

Suursoo külal on hulganisti traditsioone, mis liidavad kogukonda:

➤ **Hommikused sünnipäevalapse üleslaulmised**

22. aastat järjest ja nii iga ilmaga võib hommikul enne kella kuut kohtuda Suursoo naisperega, kel vanust 34-75-aastat. Nimelt hommikul kell 6.00 on sünnipäevalapsel juba laud kaetud ja kuum kohv ootamas, et õnnitlejaid kostitada. Suursoos on kombeks käia sünnipäevalast hommikuti ülesse laulmas. Pidul on tempokas ja enamasti kahe tunniga läbi, kuna kõigi argiasjad tahavad toimetamist ja tööd tegemist. Aastate eest sai iga naine omale sünnipäevaks päris oma laulu iseendast, mille viisijupp on pärit mõnest tuntud rahvalikust viisist ja laululuule ritta seatud oma luulememme (Iira Piik) poolt. Lauludest sai raamat, mille rahastust toetas kohalik ettevõtte Lilleplast OÜ. Hommikusi laulmisi on kajastanud ka ajakiri Oma Maitse.

➤ **Uusi ilmakodanikke võetakse külas vastu hõbelusikal**

Selle tarvis peetakse katsikuid, kus külarahvas tuleb hea-parem näpus uut ilmakodanikku kaema ning uuele külaliikmele kingitakse päris oma hõbelusikas, kus kõik daatumid peal.

➤ **Juba aastaid tunnustab küla oma silmapaistvaid kogukonnaliikmeid**

Meie väiksesse kogukonda mahub väga palju oma ala parimaid: mitmeid Harjumaa ja Rae valla aasta õpetajaid lasteaias ja gümnaasiumi astmes, Harjumaa liiklusohutuse edendaja, Parim noorsportlane vallas, Vaida PK Parim õpilane või hoopis kogukonna sisene kultuuriedendaja või teatepulga edasi andnud endine külavanem. Kõik on väärt tunnustamist, kes ajavad südamega oma asja.

➤ **20.aastat järjest võtame oma kogukonnaga osa Rae Valla Küladepäevast**

Küladepäeva on Suursoo kogukonnal olnud au korraldada 2006 ja 2023.aastal. See on olnud läbi aastate kogukonna suursündmus rohke osavõtuga, mida kindlasti on innustanud 3võitu ja lisaks veel mitmel korral poodiumikoht.

➤ **Jaanipäev algab vara ja kestab kaua**

Lustliku meelelahutust teeme ise, millest menukaim on väikelaste võistlused, kus emmed-issid on rohkem aktsioonis toimuvast, kui põnnid ise, kes oma esimesi samme teevad. Lapsi tunnustatakse alati diplomi ja meenega tubli osavõtu eest. Healt peolt ei puudu kindlasti kõik hea söögipoolis, mis sahvrist kaasa haaratud või ahjus valmis küpsetatud ning ühisele lauale kantud. Kindlasti on oma koht ka traditsioonilistel jaanipäeva mõõduvõttudel.

➤ **Pööripäeva traditsioonid**

Neli korda aastas pööripäeval oleme me külarahvaga külaplatsil, nii noored kui vanad. Siin on meil juba väljakujunenud traditsioonid, kus ajame oma küla asja ja muu jutu vahele teeme vaikuses ümber lõkke päripäeva kolm tiiru: esimese ajal mõeldakse, mida tahaks enda juures muuta ja mida saavutada, teine ring on pühendatud headele soovidele iga pereliikme ja kodu jaoks ning kolmanda tiiruga saadetakse head soovid laiali sõpradele, külale, Eestile ja kas või kogu maailmale.

➤ **Talgud külas**

Edukalt on juba pikki aastaid rakendunud meie külas „Teeme ära!“ talgupäeva, mille käigus koristatakse ühiselt külla tulevaid sõidutee pervi, tehakse hooldus- ja korrastustöid külaplatsil.

➤ **Väljasõidud külaga**

Külaga tehakse igal suvel ühine väljasõit, et koguda ideid ja saada inspiratsiooni külaelu edendamiseks, käidud on Eesti eri paigus (Peipsi Sibulateel, Lõuna-Eesti metsade vahel, Vormsil, Haapsalus, Visklas jt). Eelkõige on need kogukonna omavahelise suhtluse edendamise sündmused, kus uued pered saavad tuttavaks ja segunevad teiste küla liikmetega.

➤ **Ühised töötoad külarahvaga**

Toimuvad külarahvaga ühised töötoad. Toimunud on kohaliku omaalgatusprogrammi toel ridamisi ühiseid tegevusi, koolitusi ja töötube (keraamika Suursoo 90, jõuludeks käsitöökaarte, seepide töötuba jt).

➤ **Vana- aasta õhtu külaplatsil**

Vana-aasta õhtul veidi enne keskööd koguneb külarahvas külaplatsile, kus ilutulestiku saatel saab oma kuumat kalliga head uut aastat soovida. Siis võib taas sammud kodu poole seda tunde, et naabrite head soovid uude aastasse on tulnud südamest.

Suursoo Külaplats 2022.aasta (foto erakogu)

Viimase kümne aasta uued algatused ja ettevõtmised

1. **Välja arendatud** kohaliku omaalgatusprogrammi toel Suursoo **külaplats**, mis on saanud katusealuse, kiviõranda (tantsuplatsi), soetatud laste huvitegevuse arendamiseks spordivahendid (korvpallilauad, jalgpallivärvad jt), rajatud on liulaskmis võimalusega seikluspark.

2. **Toimunud on ka ridamisi kogukonda liitvaid ühiseid väljasõite, töötubasid, spordipäevi ja ühiselt teostatud projekte.**
 - Viimastest väärrib esiletõstmist Eesti Vabariik 100 auks ellu viidud projekt, kus **iga majapidamine sai lipumasti või majalipu**. Oluliste külaliste saabudes külla, heiskab iga majapidamine koduhoovis sini-must-valge lipu ning nii saab kogu küla pidurüü.
 - Projekti raames **istutati ühiselt kaseallee**, kus iga majapidamine sai oma kase.
 - Suursoo 90. aastapäevaks meisterdasid Suursoo naised külale **savist serviisi**, Mida saab näha laual Suursoo külarahva sündmustel.
3. Ühiselt külaga on mitmeid kordi peetud „**Suursoo kohvikut**“, mille tulu on suunatud ühiste väljasõitude korraldusse.
4. Heategevus kontserdid Kingitud Elu Rae vähiravifondi toetuseks koostöös Rae vallaga.

2.2 Külaelu juhtimine

Aktiivne külaelu algas esimese külavanema Taivo Laherandi eestvedamisel 2000. aastate alguses. Aastatel 2017-2021 oli külavanem Keiu Ruus-Lepp, kes pani aktiivse alguse Suursoo külaplatsi arendamisele. Aastast 2021 on külavanem Fredy Lehe.

2014. aastal loodi aktiivsete külaelanike poolt MTÜ Suursoo Külaselts. Suursoo Külaseltsi eesmärgiks on aidata kaasa Suursoo kogukonna sotsiaalse, majandusliku ja kultuurilise taristu edendamisele, tähtsustada külaelu, kui eesti rahva, tema kultuuri ja traditsioonide järjepidevuse kandjat, säilitada ning suurendada elujõulist maakogukonda ja arendada küla seltsielu. Suursoo küla kogukond on olnud üks teenäitajatest külaliikumises Rae vallas, kus hakati teadlikult külaelu edendama ja siinset elukeskkonda väärtustama.

Aktiivsete külaelanike poolt (Gerli Lehe ja Annika Aas) loodi 2017. aastal Laste ja noorte õppekeskus, MTÜ – mille peamiseks eesmärgiks on pakkuda hajaasustuspiirkonnas elavatele lastele ja noortele innovaatilisi huviringe ja päevalaagreid. Mitmeid aastaid on toimunud lastele suviti päevalaagreid ja erinevatel küla koosviibimistel on korraldatud lasteprogramme, kaasamaks lapsi/noori. Lisaks toetab MTÜ erinevate projektide kirjutamisega külas toimuvate sündmuste korraldust.

Rae Valda on loodud Alevike- ja Külavanemate Seltsi (RVAKS). Üks selle seltsi asutajatest oli Suursoo esimene külavanem Taivo Laherand. RVAKSi eesmärgiks on külade ja alevike majandusliku, sotsiaalse ja kultuurilise jätkusuutliku arengu toetamine. Läbi aastate on Suursoo külavanemad olnud kõik RVAKSi aktiivsed liikmed ning pälvinud tunnustust külaelu arendamisel.

Suursoo külal on aastate jooksul välja kujunenud tihe koostöö Rae vallavalitsusega, mille taga on sihikindlus, läbirääkimiste oskus ja teotahe. Läbi aastate on olnud Suursoost Rae vallavolikogus oma küla esindaja, mis on andnud võimaluse küla arengut puudutavatel teemadel kaasa rääkida. Aastatel 2002-2020 oli külarahva esindajana Rae Vallavolikogus Taivo Laherand. Aastast 2017 on Rae vallavolikogus Gerli Lehe.

2021. aastal sai Suursoo küla koolibussitee mustkatte, mis oli pikaajalise koostöö (aastatel 2002-2022) tulemus vallavalitsusega. Koolibussitee mustkatte alla saamisenesse panustasid, kõik ametis olnud külavanemad, Suursoo küla esindanud oma küla Rae vallavolikogu liikmed, kui külaelanikud.

Külaelanikke on kaasatud ka valla erinevate komisjonide töösse, et elanike mured saaks viidud vallajuhtideni ja leiaks lahenduse. 2022.aastal moodustas Rae vallavalitsus Rae valla vanemaaliste nõukogu, mille esindaja on Astra Teras. Suursoo külas ja meie küla ümbritsevates külades elab statistiliselt kõige enam eakaid, kellel on probleemiks transpordi küsimus, et pääseda arstile, poodi ja soovitud teenustele valla keskusesse.

KOV hindab kõrgelt külaelu ja võtab kuulda väikeste kogukondade mure nii sama tõsiselt kui suurte omi. KOV finantsiline panus toimub läbi RvAKS-i, mille kaudu liiguvad kogukondade projektide omafinantseerimise rahastamised. Aastaid on olnud meie kogukond esindatud ka KOV volikogus ja sealsetes erinevates komisjonides. Meie Suursoo Külaselts on saanud tunnustust aktiivse kogukonna edendamise ja külaliikumise eest RvAKS-i poolt.

Suursoo küla on tuntud oma aktiivsuse ja eestvedamise poolest nii Rae vallas kui ka laiemalt Harjumaal. 2018. aastal pälvis Suursoo küla Harjumaal aasta küla tiitli. 2024. aastal oli Suursoo taas nominentide seas, saavutades tugevas konkurentsiasendis teise koha.

Samal aastal pälvis Suursoo külaplats Rae valla „Kauni Kodu“ konkursil eripreemia kui multifunktsionaalne ja maastikku ideaalselt integreeritud külaplats. See tunnustus on märgiks külarahva ühisele tööle ja pühendumusele. Lisaks saavutas Suurekivi talu „Kauni Kodu“ konkursil individuaalelamute kategoorias auväärse III koha.

Harjumaal Aasta Tegija 2024 konkursil, mida korraldavad Harju Ettevõtetus- ja Arenduskeskus, Harjumaal Omavalitsuste Liit, Harjumaal Leader tegevusgruppid ja Kodukant Harjumaal, pälvis Suursoo kaks olulist tunnustust:

Aasta turvalisusesse panustav organisatsioon 2024 – Suursoo Külaselts

"Täname silmapaistva panuse eest kogukonna turvalisuse arendamiseks, mille tulemusel on piirkonna kriisivalmidus oluliselt tõusnud."

Sädeinimene 2024 – Gerli Lehe

"Aitäh, et oled oma suure südame ja väsimatu energiaga hoidnud Suursoo küla sooja ja ühtehoidvat kogukonda. Täname Sind pühendumise ja hoolivuse eest!"

Need tunnustused peegeldavad Suursoo küla elanike pühendumust, koostöövaimu ja tugevat kogukonnatunnet, mis on muutnud küla silmapaistvaks ja inspireerivaks eeskujuks kogu Harjumaal.

2.3 Prioriteetsed arenguvajadused ja probleemalad

Kogukonnaliikmete ümarlaudades kaardistatud probleemid kinnitavad seda, mida aktiivi liikmed on juba pikka aega tajunud. Need osutavad kõik ühele vajadusele: suurendada aktiivi liikmete arvu ja jagada erinevaid kohustusi.

➤ Külas on aktiivsete liikmete vähesus

Kogu eestvedamine on jäänud üksikute isikute kanda.

Põhjus: Mitmete eestvedajate lahkumise (elukoha vahetuse tõttu)

Tagajärg: See on viinud olukorrani, kus aktiivgrupp peab hakkama saama väiksema hulga inimestega, kes peavad jagama suuremat koormust ja vastutust. Aktiivgrupp väsib. Kuna

aktiivgrupp on ülekoormatud, on vaja leida viise, kuidas säilitada traditsioonilised tegevused, osalejate huvi ja kasvatada külaelanikes soovi aktiivselt tegevustesse panustada.

➤ **Teadmiste ja oskuste puudus**

Põhjused: väikeses kogukonnas on igat ressursi piiratud hulgal. Külas on vähe inimesi, kellel on oskust (või julgust) koostada projekte ja algatada seeläbi uusi tegevusi või võtta üle vana traditsiooni eestvedamine. Projektide koostamise ning projektidega kaasnev bürokraatiaga hakkamasaamise oskus aitaks kaasa külaelu arengule.

Tagajärg: küla traditsioonilised ühisüritused hääbuvad ning uute uusi tegevusi ei algatata.

➤ **Vähene külaelanike kaasatus**

Põhjused: Inimesed ei soovi kohustusi ega vastutust võtta, elutempo on suur või ollakse teiste kohustustega hõivatud. Aktiivil on lihtsam ise asju teha, kui delegeerida ja paluda kedagi, kes oleks nõus tegema.

Tagajärg: Üritusi ja mõtteid on palju, aktiiv väike ja seetõttu ei jõua aktiiv kõiki tegemisi eest vedada ja väsib. Pikas perspektiivis võib see mõjutada mitte vaid uusi, arendustegevusi vaid ka traditsiooniliste ürituste hääbumist.

➤ **Teede kehv olukord külas**

Põhjused: tee alune pind ei ole sellise liikluskoormuse jaoks mõeldud, tee ei kannata raskeid autosid (prügiauto, suuremad veosed). Rae vallal puudub teehoiukava.

Tagajärg: teed on amortiseerunud ja kitsad, mis loob olukordi, kus autod sõidavad teelt välja üksteisest möödudes. Rasked autod tekitavad teede vajamist ja kerkeid, mis teeb liiklemise ohtlikuks. Kehva tee tõttu on muutunud koolibussi ring ajaliselt pikemaks ja lapsed peavad koolibussiga pikemalt sõitma.

➤ **Ühistranspordi puudumine**

Põhjused: vallale kulukas hoida kasutusel nõudepõhist siseliini, millel vähe kasutajaid.

Tagajärg: eakatel puudub ligipääs teenustele (arst, pood, raamatukogu, vallavalitsus jne), lapsed ei pääse huviringidesse väljaspool koolibussi aegu.

2.4 Küla arengutegurite (SWOT) analüüs

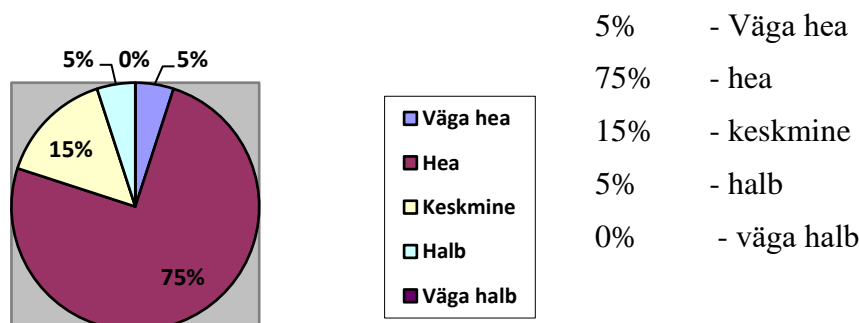
Küla aktiivi arengutegurite analüüs viidi läbi arengukava teise töötoa raames, kus arutleti erinevate arengusuundade üle. Nende ettepanekute põhjal koostati küla SWOT-analüüs, mille keskmes olid küla tugevused, nõrkused, võimalused ja ohud, et kujundada selgem pilt küla tulevikuperspektiividest ning teha suuniseid tulevastele sammudele ja tegevustele.

SWOT analüüs ja järeldused

Tugevused	Nõrkused
<ul style="list-style-type: none"> ➤ kogukonna ühtsus, sidusus ➤ head suhted kogukonnas ➤ rahulik ja privaatne elukeskkond ➤ abivalmidus, kohusetundlikkus ➤ traditsioonid ➤ ürituste mitmekesisus ➤ heakorrastatud külaplats ➤ külal on hea maine, tuuakse eeskujuks ➤ külaelu eestvedajad on ettevõtlikud ➤ ürituste osalemisaktiivsus ➤ head kontaktid huvigruppidega väljastpoolt küla ➤ mitmekülgsete inimeste ja sh teadmiste olemasolu ➤ koolibussi liikluse olemasolu ➤ ealine tasakaal (palju lapsi/palju aktiivseid eakaid) 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ puudub ülevaade olemasolevatest ressurssidest (tehnik, teadmised) ➤ eestvedajate ring väike ➤ inimressursi jagamine ebahühtlaselt (kaasatus) ➤ eakatele teenused raskesti kättesaadavad (poed, juuksur, apteek) ➤ puudub täpne tegevuskava, vastutajatega ➤ puudub küla hädaolukorra plaan ➤ kergliiklusteede puudumine ➤ ebahühtlase kvaliteediga sõiduteede olukord ➤ ebakorrapärane teehoolitus ➤ probleemid elektrikatkestustega ➤ puudub stabiilne interneti ja telefoni levi
Võimalused	Ohud
<ul style="list-style-type: none"> ➤ kontserdid (laiemale publikule) ➤ külaplatsi arendus ➤ kõik sõiduteed mustkatte alla ➤ kergliiklusteede rajamine ➤ matkarajad loodusesse ➤ uute majade ehitamine ➤ eakate nõukogu ➤ pakkuda üksteisele heakorrasteenused külas ➤ uutele elanikele küla tutvustav buklett ➤ teadlik külasisene sõidujagamine 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ligipääsetavus, transport ➤ bürokraatia ➤ info liigselt interneti põhine ➤ külakeskuse punane tsoon ➤ infosulg (uusarendajate suunal, ei teata, et tegu miljööväärtusliku külaga) ➤ vee kvaliteet võib langeda ➤ ümberkaudsete külade aktiivsus ➤ küla elanikkond vananeb ja ei tule noori peale

Arukate külade projekti raames 2024. aastal viidi läbi küsitlus, mille eesmärk oli kaardistada Suursoo küla elanike arvamused küla tugevuste ja parendusvõimaluste kohta ning koguda ootusi tulevaste tegevuste osas. Küsitlusele oodati vastuseid kogu perelt, alates lastest kuni eakateni. Projektimeeskonna liikmed jagasid külaelanikele kokku 29 küsitluslehte, millest 20 leibkonda vastasid.

Joonis: Hinnang Suursoo elukeskkonnale

➤ Suursoo küla tugevused

Suursoo küla SWOT analüüs näitas, et kogukonna **ühtsust** ja **sidusust** hinnatakse kõrgelt. Lisaks peetakse oluliseks kogukonna **heade suhete tähtsust**, mis soodustavad koostööd ja mida ilmestab **abivalmidus** ja **kohusetundlikkus**.

Traditsioonid on oluline osa kogukonna identiteedist, mis liidab kogukonda. Suursoo **küla on aktiivne ürituste korraldaja**, mis aitab kogukonnal tugevdada sotsiaalset sidusust ja kaasatust erinevate põlvkondade vahel. Külas on **paigas ealine tasakaal**, kus on palju lapsi/noori ja palju aktiivseid eakaid, mis toetab kogukonna tugevust.

Aktiivse tegutsemise tõttu on Suursoo **eeskujuks** teistele kogukondadele. **Head kontaktid huvigruppidega** väljastpoolt küla avavad uusi võimalusi koostööks. **Mitmekülgsete inimeste ja teadmiste olemasolu** toetab kogukonna arengut ning külas olev tehnika (traktorid, sahad, generaatorid ja teised seadmed) aitab leida lahendusi erinevatele probleemidele.

Suursoo küla tugevused hõlmavad kogukonna ühtsust, aktiivsust ja head suhteid, mis annavad hea aluse küla edasiseks arenguks ja vastutulekuks võimalikele väljakutsetele.

➤ Suursoo küla nõrkused

Eestvedajate ring on väike, mis võib põhjustada ülesannete koormuse ühekülgset jaotumist ning suurendada üksikisikute koormust. **Inimressursi jagamine külaleu korraldamisel on ebahühtlane**, mis võib viia kaasatuse või kommunikatsiooni puudumiseni teatud osades kogukonnast, mõjutades kogukonna siseseid suhteid ning külaleu senise tegevuse jätkusuutlikkust.

Ressursside (teadmised, tehnika) kaardistamine on tegemata, mis võib piirata kogukonna võimekust kasutada olemasolevaid ressursse tõhusalt. Tehnika all toodi välja vajadust

kaardistada abisaamise jaoks, millistes majapidamistes on suuremat tehnikat, kellel generaatorid, traktorid, kus asuvad küla salvkaevud jne. Külal puudub **hädaolukorra plaan**, et olla hädaolukordadeks paremini valmis. Talviti esineb külas sageli elektrikatkestusi, mis jätab 15 ja rohkem majapidamist sageli päevadeks elektrita. Telefoni ja interneti levi on samuti halb, mis võib saada abi kutsumisel ja osutamisel takistuseks hädaolukorras.

➤ Suursoo küla võimalused

Kontserdid ja muud sündmused laiemale publikule võivad meelitada rohkem külastajaid ja tõsta küla nähtavust kultuurisündmuste kaudu.

Oluliseks peeti **külaplatsi järjepidevat arendamist**, et hoida külaplats atraktiivse kohtumispaigana.

Turvalise liikumise eesmärgil on vajadus **Suursoo-Vaida kergliiklusteeks**, mis pakub inimestele sh tervisesportlastele ohutut ja eraldatud teed liiklemiseks, et vähendada liiklusõnnetuste riski. Samuti leiti, et küla asupaik võimaldab **luua matkaradasid**, et soodustada aktiivset liikumist.

Uued majad võivad tuua külla uusi elanikke ja suurendada kogukonna dünaamikat.

Eakatenõukogu läbi saab aidata vanematele elanikele luua parem ligipääs teenustele (juuksur, transport, apteek, arst) ja suurendada nende mõjuvõimu kogukonnas.

Soovitakse heakorrasteenuseid külas, mis aitaksid külaelanikel sh eakatel saada tehtud haljastuse ja muude vajalike kodutöödega (niitmine, puudeladumine, akende pesemine) seotud tegevused, kus vaja abikäsi. Nähakse võimalus pakkuda noortele taskuraha teenimist, jõukohaste tegevuste tegemisel.

Nähakse vajadust **uutele elanikele suunatud küla tutvustav bukleti loomist**, eesmärgiga aidata uutel elanikel kiiresti integreeruda ja tutvuda kogukonna ning selle ressursidega.

➤ Suursoo küla ohud

Ligipääsetavus ja transport lähimasse alevikku (Vaida), kus on transpordi ühendus linnaga on problemaatiline. Piirab laste võimalust käia neile sobivas huviala trennis või noortekeskuste tegevustes, kuna lapsed saavad koju vaid koolibussiga, mis sõidab kolm korda päevas. Eakatel on piiratud võimalus perearsti, apteegi või muude teenustele ligipääsetavusega. Kasutada saab koolibussi, mis sageli ei kata liiklejate vajadusi harvade sõidukordade tõttu.

Suurenev bürokraatia võib tekitada takistusi kogukonna arengule, kuna protsesside läbimine võib olla keeruline ja takistuste rohke.

Külakeskuse punane tsoon piirab külaelanike ehitustegevust ja arengut külas. Külakeskuses ehitamine on piiratud miljööväärtsliku ala tõttu reeglite ja määrustega.

Infosulg uusarendajate suunal, kus ei teata, et küla on miljööväärtslik, pikkade aastate jooksul ajanud välja mustkatte, mis ei kannata raskeid veoseid. Viimane põhjustab külaelanikel pahameelt, kuna teed on amortiseerunud ja nende hoidmine olulise tähtsusega külaelu normaalseks toimimiseks. Lahendusena nähakse koostöö kohtade leidmist arendaja, küla ja vallaga.

Muret teeb külakeskuses **halb vee kvaliteet**, mis mõjutab kogukonna mugavust ning vajab iga majapidamise puhul individuaalset lahendust.

Ümberkaudsete külade aktiivsus võib mõjutada Suursoo küla arengut, eriti kui naaberkülades toimuvad positiivsed muutused või konkureerivad projektid.

Küla mitte suurenemine võib osutada stabiilsusele, kuid võib samas viidata ka sellele, et uute elanike või laste mittedündimisel hakkab elanikkond vananema külas.

2.5 Huvirühmade kaardistus

Kogukond on kaardistanud nii isikud kui ka organisatsioonid, kes oma tegevusega mõjutavad Suursoo küla arengut. See kaardistamine põhineb nende huvidel ja mõjususel, luues ülevaate sellest, kuidas erinevad osapooled võivad kujundada kogukonna tulevikku. See teadlik analüüs aitab paremini mõista, kuidas erinevad tegurid võivad mõjutada küla suunda ja edasist arengut. Kogukond kaardistas isikud ja organisatsioonid, kes mõjutavad oma tegevusega Suursoo küla arengut.

	VÄIKE huvi	SUUR huvi
SUUR mõju	<ul style="list-style-type: none"> • Rae vald • naaberkülad • kool • noortekeskused • tervisesportlased • läbisõitev transport • uustulnukad • maa rentnikud 	<ul style="list-style-type: none"> • külavanem • küla aktiiv • eakad • RVAKS • KOP • LEADER • külaelanikud • metsaloomad
VÄIKE mõju	<ul style="list-style-type: none"> • eraklikud elanikud • teised kogukonnad külaelanikud, kes oma tegemistega hõivatud 	<ul style="list-style-type: none"> • lasteaed • naaberkülad

➤ Huvigruppide kaardistus, kus on suurmõju ja väike huvi:

Kui huvigrupp on mõjuvõimas, kuid näitab vähest huvi, on oluline rakendada strateegiat, mis suurendab nende kaasatust ja rahulolu meie tegevusega. Huvigrupi kaasamiseks hoiame neid külaelu tegemistega kursis. et nende huvi meie tegemiste vastu tõsta.

Rae vald: Rae vald on kohalik omavalitsus, millel on suur mõju Suursoo küla arengule ja elukorraldusele. Neil on võim ja vastutus teha otsuseid, mis puudutavad küla infrastruktuuri, teenuseid ja arengukavasid. Kuigi neil on suur mõju, on nende huvi Suursoo konkreetsete küsimuste vastu väike, sest nende fookus on suunatud suurematele alevikele.

Naaberkülad: Naaberküladel on samuti suur mõju Suursoo külale, sest nad jagavad sageli ressursse, nagu teed ja ühistransport. Nad saavad olla partnerid koostööprojektides ja neil on ühised huvid piirkonna arengus. Siiski võib nende huvi Suursoo konkreetsete küsimuste vastu olla väike, kui need ei mõjuta otseselt nende elukorraldust.

Kool: Koolil on suur mõju Suursoo küla noorte haridusele ja arengule. Õppeprogrammid, kooliressursid ja noorte tegevused mõjutavad otseselt kogukonna järelkasvu. Kuid kooli huvi Suursoo muude küsimuste vastu on väike, kui need ei ole seotud hariduse põhitegevusega.

Noortekeskused/huviharidus: Noortekeskused ja huvihariduse kättesaadavus on olulised Suursoo kogukonnas noorte kaasamise ja arengu seisukohast. Neil on suur mõju noorte tulevikule, kuid nende huvi Suursoo teiste küsimuste vastu on väike, kui need ei ole seotud noortega seotud programmide ja tegevustega.

Tervisesportlased: Tervisesportlased avaldavad märkimisväärset mõju Suursoo külas asuvatele spordi- ja vaba aja veetmise võimalustele. Nad kasutavad kohalikke teid ja rajatisi treeninguteks ja võistlusteks, kuid nende huvi küla muude küsimuste vastu, mis ei mõjuta otseselt nende treeninguid, on väike.

Läbisõitev transport: Läbisõitev transport, mõjutavad Suursoo küla teede seisukorda ja liiklusohutust. Huvi kohalike teemade vastu on väike.

Uustulnukad: Uustulnukad, kes on hiljuti külla elama asunud, võivad tuua kaasa uusi vaatenurki ja ressursse, kuid neil võib olla väike huvi küla ajaloo ja traditsioonide vastu ning nende tegevus ja otsused on rohkem suunatud nende enda vajadustele ja eelistustele.

Maa rentnikud: Maa rentnikud võivad mõjutada kohalikku maamajandust ja maa kasutust, kuid nende huvi küla muude küsimuste vastu, nagu kogukonnaüritused või infrastruktuuriarendus, võib olla piiratud, kuna nende peamine tegevusala on seotud puude raiumise või loomakasvatusega.

➤ **Huvigruppide kaardistus, kus on suurmõju ja suurhuvi:**

Huvigruppide kaardistus näitab, et nende huvigruppidega tegutsemine on oluline kogukonna koostöö tugisamba loomisel. Küla aktiivi strateegiline eesmärk on luua positiivne suhe ja suurendada nende huvigruppide huvi ning kaasatust kogukonna arengusse.

Külavanem: Külavanem on kogukonna esindaja ja juht, kes mõjutab küla asjade kulgu ning omab suurt huvi küla igapäevaste küsimuste ja heaolu vastu. Külavanemal on lähedased sidemed kogukonna liikmetega ja ta on tihti kaasatud kohalikesse projektidesse ja algatustesse.

Küla aktiiv: Kogukonna aktiivsed liikmed on pühendunud ja kaasatud kogukonna arengusse ning neil on suur huvi küla kultuuri, ürituste ja elukeskkonna vastu. Nende panus külaelu arengusse on märkimisväärne ja nad juhivad erinevaid algatusi ja projekte, mis toetavad külaelu arengut.

Eakad: Eakatel on suur mõju kogukonna ajaloo säilitamisele, kuid nad on ka innustajad ja aktiivgrupi tugi uute ideede teostamisel ja traditsioonide hoidmisel.

Projektide rahastajad: Need organisatsioonid (KOP, LEADER, RYFID), kes rahastavad kohalikke projekte ja algatusi, mõjutavad otseselt Suursoo küla arengut. Neil on suur huvi, et projektid oleksid edukad ja vastaksid nende eesmärkidele, kuna nad panustavad rahalisi ressursse.

Külaelanikud: Külaelanikud ise on kogukonna elu ja arengu keskmes ning neil on suur huvi oma kodukoha heaolu ja tuleviku vastu. Nende igapäevased valikud ja osalus kohalikes tegevustes mõjutavad kogukonna dünaamikat ja arengut.

Metsaloomad: Metsaloomadel, kes elavad Suursoo ümbruses, võib olla suur mõju looduskeskkonnale ja ökosüsteemile. Nad omavad suurt huvi oma elupaiga ja toiduallikate vastu ning nende kohalolek mõjutab kohalikku loodust ning külaelanike elukeskkonna turvalisust.

➤ **Huvigruppide kaardistus, kus on nii väike mõju kui ka väike huvi:**

Huvigruppide kaardistus näitab, et nende huvigruppidega, kus on nii väike mõju kui ka väike huvi, ei ole vajalik küla aktiivil suurt ressursi kogukonna tegevuste kontekstis panna. Nad eelistavad iseseisvust ja ei ole aktiivselt seotud kogukonna asjadega, ning nende huvi kogukonna sündmuste vastu on minimaalne.

Eraklikud elanikud: Eraklikud elanikud, kes eelistavad isoleeritust ja ei ole aktiivselt seotud kogukonna tegevustega, omavad väikest mõju kogukonna toimimisele ning neil on väike huvi kogukonna sündmuste ja küsimuste vastu.

Teised kogukonnad: Naaberkülade või lähimate kogukondade liikmed, kes ei ole Suursoo küla elanikud, omavad väikest mõju Suursoo igapäevaelule ja neil võib olla väike huvi selle kogukonna asjade vastu, kui see ei mõjuta otseselt nende enda elu.

Külaelanikud, kes oma tegemistega hõivatud: Mõned Suursoo küla elanikud on oma igapäevaste tegemiste ja kohustustega hõivatud ning neil on piiratud mõju kogukonna tegevustele ning väike huvi osaleda kogukondlikel algatustel või üritustel.

➤ **Huvigruppide kaardistus, kus on väike mõju, kuid suur huvi:**

Hoiame antud huvigruppe kursis meie eesmärkide ja tegevustega, oleme avatud koostööks ja kaasame ka ise neid tegevustesse.

Lasteaed: Lasteaed Suursoo külas omab väikest mõju kogukonna laiematele küsimustele ja otsustele, kuid neil on suur huvi laste heaolu ja hariduse vastu ning nad on tugevaks toeks kogukonna lastevanematele ja perekondadele.

Naaberkülad: Naaberkülad, kuigi nad ei ole Suursoo küla elanikud, on huvitatud piirkonna üldisest arengust ja sündmustest, kuna need võivad mõjutada ka naaberkülade elu ja tingimusi. Naaberkülade eestvedajatel on huvi meie tegevuste vastu, et jagada kogemusi ja ideid.

3 Visioon, missioon, põhiväärtused, eesmärgid

3.1 Visioon

Suursoos on turvaline elukeskkond, kus elab aktiivne ja ühtehoidev kogukond. Külakogukond väärtustab ja hoiab oma küla eripärasid ja traditsioone.

3.2 Missioon

Suursoo Külaseltsi missioon on luua turvaline ja ühtehoidev kogukond, mis soovib innukalt suhelda naabritega ning osaleda ühistel ettevõtmistel. Suursoo Külaseltsi eesmärk on luua turvaline elukeskkond, mis kaasab ja ühendab erinevaid põlvkondi, võimaldades aktiivset osalust ning kogukonna eripärade ja traditsioonide hoidmist.

3.3 Põhiväärtused

Väärtused on need, mis teevad meist tugeva ja ühtse kogukonna ning aitavad meil üheskoos luua meeldejäävaid hetki ja kogemusi.

Suursoo põhiväärtused:

- *traditsioonide hoidmine,*
- *vaba tahe osaleda,*
- *turvaline elukeskkond,*
- *ühtehoidev kogukond.*

Suursoo küla inimesed jagavad sarnaseid väärtusi, tunnevad oma naabreid ja võtavad meelsasti osa traditsioonilistest üritustest. Meie külaliikumine rajaneb ühistundel ja ühendusel, mis on aastate jooksul aidanud meil luua tugeva ja ühteheidva kogukonna.

Meie külade süda on meie rikkalikud traditsioonid. Need on minevikust pärit tavad, uskumused ja kultuurilised praktikad, mida me austame ja edasi kanname põlvest põlve. Traditsioonid aitavad meil säilitada meie kogukonna unikaalse identiteedi ja tugevdada sidet eelmiste põlvkondadega. Meie igapäevaelu on põimitud nendesse ajaloolistesse elementidesse, mis toovad meile rõõmu ja uhkust.

Kuid meie külaliikumine ei piirdu ainult traditsioonidega - me oleme avatud uutele mõtetele ja inimestele. Üks meie suuremaid väärtusi on hea läbisaamine. Me suhtleme üksteisega austuse, mõistmise ja hoolivusega. Me peame oluliseks avatud suhtlemist ja dialoogi, et leida ühiseid lahendusi ja õppida üksteiselt. See aitab meil luua turvalise ja toetava keskkonna, kus kõigil on võimalus tunda end osana meie suurest perest.

Turvaline elukeskkond on meie kõigi jaoks oluline. Suursoosse saabudes tunnete kohe, et olete turvalises ja sõbralikus paigas. Meie kogukonnas hoolitsetakse üksteise eest ning koos töötame selle nimel, et tagada nii füüsilise kui ka vaimse turvalisuse kõrge tase. Meie ühteheidva kogukonnana toimub naabrivalve ohtude korral ja hoitakse silma peal, kui keegi rikub rahu või turvatunnet.

Oleme tänulikud kõigile, kes on soovinud või soovivad meie külaliikumisega liituda ja oma osa anda. Me hindame kõigi vaba tahet osaleda meie ühistegevustes ning panustada meie kogukonna heaolusse. Meie ukсед on avatud kõigile, kes soovivad end külalisena tunda ja samas saada osaks sellest imelisest külaplatsist ja kogukonnast.

4 Eesmärgid aastaks 2023-2030

4.1 Üldeesmärk:

Külaelu eestvedajate arv on kasvanud aastaks 2026 ning sündmuste korraldamise vastutus jagatud 5 perekonna vahel, kogukond teab oma ressursse ning on valmis panustama külaellu, et hoida kogukond terve ja elujõulisena.

4.2 Alameesmärgid

Arengueesmärgid:

1. *Igal aastal toimuvad traditsioonilised sündmused*

Selgitus: Edendada mitmekesist ja atraktiivset külaelu, pakkudes erinevaid üritusi, tegevusi ja teenuseid, mis vastavad kogukonna vajadustele ning soodustavad inimeste omavahelist suhtlust ja koostööd ning lõimivad eri põlvkondi.

Möödik: *Toimunud on järgmised sündmused:*

- pööripäevad 4x aastas,
- ühine jaanipäev,
- uute ilmakodanike vastuvõtt lusikaga,
- „Teeme ära“ talgupäev,
- sünnipäeva hommikud,
- ühine väljasõit suvel.

2. *2026. aasta alguseks on 5 kogukonna eestvedajat.*

Selgitus: aktiivi vahel on jagatud ülesanded ja vastutus traditsiooniliste sündmuste korraldamisel ja Suursoo arengukava tegevuskavas seatud eesmärkide saavutamisel.

Möödik: 2026. aasta alguseks on Suursoo Külaseltsi juhatuses vähemalt viis inimest, kes vastutavad traditsiooniliste sündmuste korraldamise ja Suursoo arengukava tegevuskavas seatud eesmärkide saavutamise eest.

Mõjueesmärk: Kogukonda eestvedajate hulk on kasvanud.

Indikaator 1 2023. aasta lõpuks on kaks uut eestvedajat läbinud projektide kirjutamise koolituse ja on valmis panustama kogukonna projektide juhtimisse.

Indikaator 2 2026. aasta lõpuks on tegevuskavas seatud eesmärkide saavutamine ja elluviimine hinnatud vastavalt seatud sihtidele ja ajakavale.

3. *Aastaks 2030 on külas loodud paremad tingimused vabaaja aktiivseks tegevuseks.*

Selgitus: püüelda küla pikaajalise jätkusuutlikkuse poole, võttes arvesse küla miljööväertuslikkuse ja küla traditsioonide jätkumise, koos külale omase eripäraga tagavad kogukonna püsimise ja areng ka tulevikus.

Möödik: 2030. aastaks on külaplatsil kiik, uus käimla, laululava ja teostatud haljastus.

4.3 Kriitilised edutegurid

Aktiivsed kogukonnaliikmed, kes on valmis osalema, panustama oma aega ja energiat ning jagama oma teadmisi ja oskusi. Kui kogukonnas on loodud tõhus töökorraldus, kus vastutused ja ülesanded on võrdselt jagatud, siis need elemendid koos moodustavad aluse, mis võimaldab kogukonnal mitte ainult toimida, vaid ka edukalt areneda. Olulised vahendid, nagu suhtluskanalid ja teadmiste jagamine, täiendavad aktiivsete liikmete pingutusi, tugevdades kogukonna ühtsust ja saavutades ühiseid eesmärke.

4.4 Aktiivi suurendamine ja kaasatuse arendamine

Suursoo II arengukava töötoa raames kaardistati ideid selle kohta, kuidas parandada kaasatust ja jagada vastutust külaelanike vahel erinevate külaelu korralduslike küsimuste osas (Lisa 2).

Ideed ja ettepanekud keskendusid kogukonna liikmete aktiivsemale kaasamisele ning vastutuse jagamisele erinevate algatuste ja projektide juhtimisel.

Olulisim mõte oli inimeste huvide ja vajaduste kaardistamine ning seejärel huvigruppide ja meeskondade moodustamine vastavalt huvidele, koos projektijuhtide valikuga, et algatusi edukalt juhtida.

Samuti rõhutati vajadust laiendada koolitusi projektimeskondadele, et paremini ellu viia ja juhtida erinevaid projekte. Lisaks määrati kindlaks koolitusvajadused, mis toetaksid tõhusamat projektijuhtimist.

4.4.1 Suursoo küla lapsed ja noored

Suursoo külaplatsi arendustegevuses on arvestatud erinevate vanusegruppidega. Lastele ja noortele on loodud võimalused koos käimiseks ning sportlike väljakutsete rakendamiseks-madalseikluspark, minigolfirajad, discgolf, korvpall. Lisaks on olemas istumisalad, kus perede ja sõpradega koos aega veeta. Lapsed ja noored on kaasatud külaplatsi arendustegevusse ning kõigil on võimalus oma ideid jagada ning neid realiseerida.

Suursoo küla ürituste ettevalmistustel ja läbi viimisel on oluline roll lisaks täiskasvanutele ka lastel ja noortel. Teeme ära talgupäevadel panustakse koos peredega Suursoo küla heakorratöösse, et aidata kaasa parema elukeskkonna loomisesse. Pööripäevade üritustel aitavad lapsed ja noored ette valmistada külaplatsi, osalevad suvise pööripäeva ürituse erinevates sportlikes ja teadmisi rikastavates tegevustes ning saavad silmapaistvate tegevuste eest tunnustamist. Küla tagasisideküsimustikus tõid noored välja mitmeid põnevaid tegevusi, milles nad sooviksid osaleda. Suursoo küla aktiiv toetab noori oma ideede elluviimisel ning Rae vald annab võimaluste rahastada ideid noorte omaalgatusprojektide kaudu.

2023.aastal korraldati Suursoo alla 18-aastaste noorte seas küsitlus, et välja selgitada, millised tegevused neid enim huvitavad. Noorte seas tõusis esile suur huvi füüsika ja keemia katsete

vastu, mida toetaksid kaasavad ja interaktiivsed etteasted. Noored soovitasid erinevaid meeskonnatöid ja loovust arendavaid tegevusi, nagu ühismatkad, spordiüritused ning erinevad väljasõidud. Lisaks peeti oluliseks ühistegevusi, mis tugevdavad kogukonnatunnet ja pakuvad võimalust õppida tundma külaelanikke lõbusate ja harivate ürituste kaudu.

2024.aastal kasvas Maapäevast ja noorte ettepanekutest välja mõte luua Suursoo küla noortekogu. Suursoo külla loodava noortekogu eesmärk on kaasata noori vanuses 7-26.aastat, et tagada nende soovide ja vajaduste arvestamine külaelu arendamisel. Noortekogu annab noortele võimaluse aktiivselt kaasa rääkida ja osaleda külaelu arendamises, pakkudes platvormi, kus nad saavad oma ideid ja arvamusi jagada, tegevusi planeerida ning projekte ellu viia. Samuti loob noortekogu noortele võimaluse arendada oma oskusi, teha koostööd teistega ja panustada kohaliku kogukonna arengusse.

Noortekogu tegevusi veavad eest kokkulepitud täiskasvanud, kes tegutsevad noorte võrgustiku eestvedamisega. Esmalt kaardistatakse Suursoo ja ümberkaudsete külade noorte soovid ja vajadused, et mõista, millised teemad ja tegevused on noortele olulised. Selle põhjal valitakse välja konkreetsed tegevused, millega noored soovivad edasi tegeleda. Nende tegevuste elluviimiseks otsitakse sobivad ressursid ja juhendatakse noori projekte kirjutama.

Suursoo noortekogu koguneb vastavalt vajadusele, et arutada jooksvaid küsimusi, planeerida tegevusi ning hinnata projektide edenemist. Kohtumisi korraldatakse paindlikult, et tagada noorte aktiivne osalus ja projektide sujuv elluviimine.

Noortekogu mudeli väljatöötamine algab 2024. aasta sügisel. Selle raames arendatakse välja struktuur ja tegevuskava, mis kaasaks Suursoo küla noori aktiivselt kogukonnaellu.

4.5 Traditsiooniliste ürituste/tegevuste läbiviimine

Suursoo I töötoas pandi kirja kõik traditsioonilised sündmused ja tegevused, mida küla korraldab ja teeb, ning iga osaleja sai valida oma lemmiksündmuse, mida nad peavad kõige olulisemaks. Tegevuskava hõlmab kõiki populaarseid tegevusi, kuid ära ei ole jäetud ka neid tegevusi, millel on väike arv huvilisi kuna osad inimesed just kammerlikke üritusi armastavad.

Kokkuvõttes on Suursoo külale kõige olulisemad sündmused pööripäevad ja projektid/väljasõidud. Järgnevad jaanipäev ja talgud, orienteerumine/matk ning riiklikud tähtpäevad, samuti on kogukonnas huvi katsikute ja ja töötubade vastu (Lisa 3).

Töötoa käigus said inimesed teha oma huvidest lähtuvalt valiku, millistesse tegevustesse nad sooviks olla kaasatud, juhatuse liikmed vastutavad tegevuste/sündmuste toimumise eest ja koordineerivad toimkondade tööd sh kaasates külarahvast (Lisa 2).

4.6 Suursoo arendustegevused aastani 2030

Töötubade käigus tõi külarahvas välja mitmeid põnevaid ideid, arendustegevusi ja inventari millega järgnevate arengukava aastate jooksul tegeleda. Tegevused on suunatud kogukonna elu ja vaba aja veetmise võimaluste parandamisele ning valmisoleku tõstmisele erinevateks olukordadeks (Lisa 5).

Laululava: laululava rajamine Suursoo külaplatsile, mis võimaldab kogukonnal korraldada erinevaid sündmusi ja kultuurilisi ettevõtmisi.

Külakiik: loob võimaluse lastele ja perele vaba aja veetmiseks.

Külaplatsi haljastus: külaplatsi keskkonnasõbralikumaks muutmine läbi haljastuse arendustegevuste, mis loovad esteetilise ja meeldiva keskkonna kogukonna jaoks.

Minigolfirada: minigolfiraja rajamine, pakub vaba aja veetmise võimalusi ja meelelahutust kogukonnale.

Suurema külaplatsi maa leidmine: püüd leida sobiv ala, et rajada suurem ja mitmekülgsem külaplats (sporditegevusteks plats), mis vastaks kogukonna kasvavatele vajadustele ja soovidele.

Hädaolukorra plaaniga seotud inventar/koolitused: vajaliku inventari soetamine ja koolituste läbiviimine, mis on seotud hädaolukorra plaanidega, tagades kogukonna parema valmisoleku erinevateks hädaolukordadeks.

4.7 Suursoo hädaolukorra plaan

Kogukonna hädaolukorra plaani eesmärk on saavutada kogukonna terviklik ja selle liikmete isiklik vähemalt rahuldav toimimisvõime igasuguses hädaolukorras vähemalt viis päeva ilma olulise KOV ja riigipoolse toeta.

Suursoo külarahvas on hinnanud küla võimalikke hädaolukordi ning tuvastanud peamised ohud, milleks on suuremad tormid ja tuisud, metsa- ja maastikutulekahjud, ulatuslik keskkonnareostus, epideemiad või massiline mürgistus, erakordselt külm ilm ning massiline põgenike sissereanne (Lisa 4). Elanikud on välja toonud huvi saada rohkem teavet ja teadmisi teatud hädaohude, näiteks epideemiade või massilise mürgistuse, massilise põgenike sissereande ning sõjaliste konfliktide kohta.

4.7.1 Piirkonna ohud ja eluliselt tähtsate teenuste katkemise mõjud

Tabelis on esile toodud erinevad hädaolukorrad, nende tõenäosus ja mõjud kogukonnale ning valmisolek nendeks olukordadeks. Lisaks on välja toodud vajalikud ressursid ja teadmised, mida kogukond vajab erinevate hädaolukordade lahendamiseks ja nendeks valmistumiseks. See aitab keskenduda vajalikele meetmetele ja ressursidele, et suurendada Suursoo küla valmisolekut erinevateks potentsiaalseteks hädaolukordadeks.

Hädaolukord	Sündmuse tõenäosus	Sündmuse mõju	Valmisolek	Kirjelda vajadused
suuremad tormid ja tuisud	suur	vara hävimine, vee, elektri, transpordi, side katkestus, ravimi-, toidu-, kütusevarude puudus	traktor, saed, generaatorid, labidad, köied, salvkaevud, puuküttega ahjud/ pliidid, küttepuud, gaasipliit	sidevahendid, lumesaan, ruupur, lumesahk traktorile, lumefrees
metsa- ja maastikutulekahjud	keskmine	vara hävimine, oht inimestele, õhureostus	kanalis/leivajões vesi, salvkaev, saed	tuletõrje veevõtukoht, generaator, veepump, evakuatsiooni plaani koostamine

ulatuslik keskkonnanreostus	väike	pinnavee reostus, oht põhjaveele ja veevarustusele, õhureostus,	puuduvad teadmised	koolitusvajadus, kuidas antud hädaolukorras toimida. Veepuhastus võimekus ja oskused
epideemia või massiline mürgistus	suur	õhu-, vee- toidureostus, viiruse levik, palju abivajajaid, abi saamine raskendatud	desovahendid, maskid, kindad,	Esmaabipaun (ravimid), koolitusvajadus, kuidas antud hädaolukorras toimida (sh.koduste vahenditega esmaabi anda, likvideerida reostust)
erakordselt külm ilm	keskmine	vee külmumine majades, elektrikatkestus, side katkestus, tehnika lakkab töötamast,	ahjuküte/kaminad , puupliidid, küttepuud, generaatorid, gaasipliit, salvkaev	küttepukurid, generaator külale, kellel pole ahjukütet, koolitusvajadus, kuidas antud hädaolukorras toimida (sh generaatorit kasutada, võrku ühendamine)
massiline põgenike sissereanne	väike	oht turvalisusele, elule, tervisele ja varale.	naabrivalve	Koondama info, kuhu pöörduda hädaabi korral, koolitusvajadus, kuidas antud hädaolukorras toimida

4.7.2 Suursoo küla vajab valmisoleku parandamiseks

Külaelanikud on aktiivselt osalenud hädaolukorra plaani ja koolitusvajaduste väljatöötamises, tagades, et loodud süsteemid ja vahendid vastavad kogukonna vajadustele ning suurendavad valmisolekut erinevate hädaolukordade lahendamiseks.

Füüsiline inventar: kogukonna valmisoleku tagamiseks on välja töötatud mitmeid olulisi ressursse ja seadmeid, mis võimaldavad kiiret ja tõhusat reageerimist erinevatele hädaolukordadele. Esmaabipaunad külale, sidevahendid nagu raadiosaatjad, generaator kerksuskeskusesse ning erinevad seadmed nagu veepump, lumetööriistad ja gaasiballoonid moodustavad vaid osa sellest varustusest, mis aitab kindlustada vajalikud ressursid erinevateks olukordadeks.

Plaanimine ja info jagamine: lisaks füüsilisele varustusele on koostatud plaane, mis aitavad juhtida ja korraldada hädaolukordades tegutsemist. Evakuatsiooni plaani koostamine maastikupõlengu korral ja olulistest kontaktidest loetelu hädaolukordadeks on olulised dokumendid, mis tagavad korrektse ja tõhusa reageerimise ootamatustele, tagades vajaliku info ja suhtluskanalid.

Toimunud tegevused 2024.aastal

Suursoo Külaselts taotles Kodanikuühiskonna innovatsioonifondi 2023. aasta taotlusvoorst hädaolukorra seadmete ostuks toetust. Projekti eesmärk 2024. aastal oli suurendada Suursoo kogukonna valmisolekut hädaohu korral, võimaldades kogukonnal iseseisvalt toimida kuni viis päeva, abi saabumiseni. Projekti tulemusena on kogukonna valmidus kasvanud nii lumetormide põhjustatud elektrikatkestuste kui ka maastikupõlengute olukordades toimetulekuks. Lisaks on välja töötatud detailne hädaolukorra plaan, mis kirjeldab kogukonna tegevusi nende kahe hädaolukorra lahendamisel ning kogukonna liikmed on läbinud väljaõppe, et arendada oma teadmisi ja oskusi hädaolukordadega toimetulekuks.

Toetuse eest soetatud seadmed ja vahendid:

Projekti raames soetati mitmeid olulisi seadmeid ja vahendeid, mis on hädavajalikud kogukonna hädaolukorra valmiduse tõstmiseks ja hädaolukordadele reageerimiseks. Allpool on loetelu soetatud varustusest: soojaõhupuhur, veepump, imivoolik ja kastmisvoolik, raadiosaatjad ja esmaabipaunad.

Külaelanikele toimus esmaabiõppus ja Päästeamet tegi ellujäämisoskuste koolituse, kuidas ekstreemsetes oludes toime tulla. Päästeameti ja Suursoo piirkonna hädaolukorra kontaktidega koostöös toimus ka lauaõppus, mille tulemusel valmis kahe hädaolukorra ükslehed hädaolukorraga toimetulekuks.

Suursoo Külaseltsil on sõlmitud leping Randmaa talu pererahvaga, mis annab kerksuskeskuse 10 aastaks tasuta kasutamiseks.

Tegevused kerksuskeskuse väljaarendamiseks

Suursoo küla kerksuskeskuse arendamisel on plaanis ellu viia mitmeid olulisi tegevusi ja soetada vajalikku varustust, et tagada kogukonna valmisolek hädaolukordadeks vähemalt viieks päevaks ilma kohaliku omavalitsuse või riigi toeta. Suursoo hädaolukorra plaanis on määratletud mitmed potentsiaalsed hädaolukorrad, nagu elektrikatkestused, rasked ilmastikuolud ja tervishädaolukorrad, mis võivad kogukonda tabada.

Plaanis on kerksuskeskus ühendada autonoomse elektripargiga, et tagada sõltumatu elektrivarustus kriitilistes olukordades. Samuti soovitakse luua valmisolek generaatori ühendamiseks, mis tagab kerksuskeskuse toimimise ka ulatusliku elektrikatkestuse korral.

Suursoo külarahvas sh noored läbinud Punase Risti esmaabikoolituse, sealhulgas AED elustamisaparaadi kasutamise koolituse. See täiendav väljaõpe tagab, et kogukonna liikmed on valmis pakkuma kohest ja tõhusat esmaabi, mis on hädavajalik ootamatute hädaolukordade korral. Seetõttu plaanitakse soetada AED defibrillaator, mis võimaldaks kohest elustamist südame seiskumise korral, pakkudes kiiret esmaabi hajaasustuse tingimustes, kus abi võib kohale jõuda hilinemisega.

Talviseks ajaks on kavas soetada lumefrees, et tagada kriitiliste pääste- ja evakatsiooniteede puhastamine ning ligipääsetavus kerksuskeskuse ümbruses. Samuti on plaanis hankida kuivtoidupakke, mis võimaldavad korraldada hädaolukorra õppuseid ja koolitusi koostöös Naiskodukaitse ja Päästeametiga, suurendades noorte teadlikkust ja valmisolekut hädaolukordades toimetulekuks.

Kogukonna koolitusvajadused

Päästeteenistuse koolitus: lisaks on oluline pakkuda kogukonna liikmetele koolitusi, mis keskenduvad päästeteenistusele ja hädaolukordades toimimisele. Selle raames õpetatakse oskusi, mis võimaldavad paremat valmidust ja teadlikkust erinevate olukordade lahendamiseks.

Epidemia või massilise mürgistuse koolitus: Epidemioloogiliste haiguspuhangute või laiaulatusliku mürgistuse ohu kohta on kogukonnal suurenenud huvi teadmiste ja ettevalmistuse järele, et mõista nende olukordade olemust ning osata nende korral adekvaatselt reageerida ja toime tulla.

Sisserände teemaline koolitus: massilise põgenike sisserände kontekstis on kogukond väljendanud soovi omandada rohkem teadmisi ja oskusi, et mõista, kuidas sellises olukorras tegutseda.

Olemas on juba inimesed, kes on valmis andma esmaabi, vaimse tervise esmaabi ja jagama militaarseid teadmisi. Siiski on vajadus pideva täiendamise ja kordusõppuste järele, et tagada kogukonna liikmete valmisolek ning suurendada nende võimekust toime tulla erinevate hädaolukordadega. Selleks on oluline korraldada regulaarseid ja mitmekesiseid koolitusi, mis vastaksid kogukonna vajadustele ja tagaksid parema valmisoleku ootamatute olukordade lahendamiseks.

Hädaolukorra plaani koostamise edasised sammud on planeeritud Suursoo arengukava strateegiasse aastatel 2024-2026. Kogukonna eesmärk on tagada terviklik toimimine ja liikmete isiklik toimimisvõime hädaolukordades vähemalt viis päeva ilma olulise KOV ja riigipoolse toeta. Kogukonna liikmed on näidanud huvi saada rohkem teavet ja teadmisi erinevate hädaolukordade kohta, et paremini valmistuda nende lahendamiseks. Kogukond on aktiivselt panustanud hädaolukorra plaani, valmisoleku inventari ja koolitusvajaduste väljatöötamisse. See on taganud, et loodud süsteemid ja vahendid vastavad kogukonna vajadustele ning aitavad suurendada valmisolekut erinevate hädaolukordade lahendamiseks.

5 Suursoo strateegiline tegevuskava aastateks 2023- 2030

JRK	Tegevus	Möödetav tulem	Aasta	Vastutaja
1	2026.aasta alguseks on juures kaks uut kogukonna eestvedajat	Inimesed on kaasatud külaelu arendavate projektide juurde	2026	Suursoo Külaseltsi esimees
2	Suursoo hädaolukorra plaani koostamine	Valminud on Suursoo hädaolukorra plaan ja testitud toimepidevust	2026	Suursoo Külaseltsi esimees
3	2026.aasta alguseks on kokku 5 kogukonna eestvedajat	2026. aasta alguseks on Suursoo Külaseltsi juhatuses vähemalt viis inimest, kes vastutavad traditsiooniliste sündmuste korraldamise ja Suursoo arengukava tegevuskavas seatud eesmärkide saavutamise eest	2026 (pidev)	Suursoo Külaseltsi esimees
4	Uute inimeste kaasamine, aktiivselt kaasatakse uusi elanikke külaellu, tagades neile sotsiaalse lõimumise ja vajaliku toe	Motiveerivad tegevused, sündmused, koolitused, väljasõidud	2030 (pidev tegevus)	Suursoo Külaseltsi esimees
5	Kerksuskeskuse väljaarendamine	2030.aastal on Suursoo külarahval kasutada kerksuskeskus, mis on autonoomse elektriga, aastaringselt vesi, autonoomsed kütelahendused, pesemisvõimalus, soojustatud, kaasaegsed elamistingimused, vajalik inventar	2030	Suursoo Külaseltsi esimees
6	Huvigruppide vajaduste kaardistamine ja nende huvidest lähtuv kaasamine	Huvigruppide (sh lapsed, noored, eakad) põhiselt on igal aastal planeeritud tegevused nende kaasamiseks Noortekogu formaadi loomine 2025.aastal	2030 (pidev tegevus)	Suursoo Külaseltsi esimees

7	Igal aastal toimuvad traditsioonilised sündmused	Toimunud on järgmised sündmused: 1) pööripäevad 4x aastas, 2) ühine jaanipäev, 3) uute ilmakodanike vastuvõtt lusikaga, 4) „Teeme ära“ talgupäev, 5) sünnipäeva hommikud, 6) ühine väljasõit suvel	2030 (pidev)	Suursoo Külaseltsi esimees
8	Aastaks 2030 on külas loodud paremad tingimused vabaaja aktiivseks tegevuseks	2030. aastaks on külaplatsil: välikäimla (2025) ja laululava (2030) ja teostatud haljastus (2025)	2030 (pidev)	Suursoo Külaseltsi esimees

6 Strateegia elluviimine ja hindamine

Suursoo küla arengu- ja tegevuskava moodustavad olulise aluse kogukonna suunamiseks ja kujundamiseks lähiaastatel. See dokument määrab kindlaks nii eestvedajate kui lihtliikmete panuse, suunates kogukonna vabaühenduse arengut. Arengukava fookus on suunatud peamiselt organisatsiooni enese arengule ja koostööle teiste kohalike organisatsioonidega.

Arengukava täpsustatakse ja rakendatakse läbi tegevuskava, mis on arengukava elluviimise keskne tööriist. Tegevuskava sisaldab ajakava ja eelarvet, kajastades kõikide eesmärkide saavutamiseks vajalikke suuremaid projekte ja olulisemaid tegevusi. Arengukava koostatakse seitsmeks aastaks, kohanedes väliskeskkonna muutustega, samas kui tegevuskava uuendatakse igal aastal küla üldkoosolekul.

Selle struktureeritud lähenemise kaudu tagatakse, et Suursoo küla arengu- ja tegevuskava on dünaamiline ja vastab pidevalt muutuvatele kogukonna vajadustele ning võimalustele, edendades samal ajal tõhusat ja jätkusuutlikku kogukonnaarengut.

Suursoo arengukava elluviimise eest vastutab Suursoo Külaselts.

7 Lisad

7.1 Lisa 1. Arengukava koostamises osalesid:

Fredy Lehe, Gerli Lehe, Gerrit Lehe, Marko Siipan, Tatjana Siipan, Regnar Kadakas, Sirje Reidolf, Priit Reidolf, Karin Roos, Almar Roos, Helja Lepp, Üllar Pauklin, Iira Piik, Kertu Teras, Kaur Teras, Astra Teras, Andrus Teras, Aili Kattus, Annika Aas, Liivi Kivistik, Alar Välba.

7.2 Lisa 2. Kogukonna kaasamine

Suursoo II arengukava töötoa raames kaardistati ideid selle kohta, kuidas parandada kaasatust ja jagada vastutust külaelanike vahel erinevate külaelu korralduslike küsimuste osas:

- kaardistada inimeste huvid
- moodustada huvigrupid
- moodustada huvide järgi meeskonnad ja valida projektijuhid
- laiendada projektide kirjutajate ringi (koolitused)
- koolitusvajaduste kaardistamine
- moodustada erineva projektide vedamiseks projektimeeskonnad
- delegerimine läbi süsteemi
- iga elanik võiks küsida enne traditsioonilist sündmust, kuidas saab aidata ja panustada
- kaasata sündmustele huvitavaid inimesi väljastpoolt küla, mis suurendaks kaasatust
- huvikool võiks suunata ringijuhid küladesse

Töötoa käigus said inimesed teha oma huvidest lähtuvalt valiku, millisesse kolmest huvigrupist soovivad kuuluda. Inimesed jagunesid huvide järgi kolme gruppi: katsikud/sünnipäevad, pööripäevad/jaanipäevad ja talgud/väljasõidud. Huvide põhine kaardistus annab võimaluse kaasata inimesi vastavalt nende huvidele erinevatesse tegevustesse.

Kohalolnud jagunesid huvide järgi järgmiselt (kaardistus tehtud seisuga 27.08.2023):

katsikud/sünnipäevad	pööripäev/jaanipäev	talgud/väljasõidud	Loodus/mängud
Vajab vähe korraldust	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Fredy ➤ Ira ➤ Üllar ➤ Gerrit ➤ Astra ➤ Gerli ➤ Priit 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kaur ➤ Üllar ➤ Marko ➤ Priit ➤ Fredy ➤ Alar ➤ Tatjana ➤ Gerli ➤ Kertu ➤ Sirje ➤ Helja ➤ Annika ➤ Andrus ➤ Aili ➤ Liivi 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kertu ➤ Sirje ➤ Astra ➤ Tatjana

7.3 Lisa 3. Suursoo olulisemad traditsioonid ja sündmused

Suursoo I töötoas pandi kirja kõik traditsioonilised sündmused ja tegevused, mida küla korraldab ja teeb, ning iga osaleja sai valida oma lemmiksündmuse, mida nad peavad kõige olulisemaks.

Nimetatud loetelu järel on number, mitu inimest valitud sündmust oluliseks pidas.

- pööripäevad 7
- projektid/väljasõidud 7
- jaanipäev 4
- talgud 3
- orienteerumine/matk 2
- riiklikud tähtpäevad 1
- katsikud 1
- töötoad 1

Hääleta jäid: sünnipäevad, küladepäev, vastlapäev, päevalaager, aastavahetus.

Kokkuvõttes on Suursoo külale kõige olulisemad sündmused pööripäevad ja projektid/väljasõidud, mida mõlemat pidasid 7 inimest oluliseks. Järgnevad jaanipäev 4 häälega, talgud 3 häälega, orienteerumine/matk 2 häälega ning riiklikud tähtpäevad, katsikud ja töötoad said 1 hääle. Teised sündmused, nagu sünnipäevad, küladepäev, vastlapäev, päevalaager ja aastavahetus, ei saanud selles hääletuses hääli, mis on küll külarahvale olulised sündmused, kui ühe kindla sündmuse valik piiras valikuvabadust valida mitu lemmik sündmust.

7.4 Lisa 4. Külarahva hinnang hädaolukordadele piirkonnas

Suursoo külarahvas hindas, et kõige suurem tõenäosus on külas järgmisteks hädaoludeks (mida suurem hinne punkt, seda tõenäosemaks ohtu peetakse):

1. suuremad tormid ja tuisud 13p
2. metsa- ja maastikutulekahjud 13p
3. ulatuslik keskkonnareostus 8p
4. epideemia või massiline mürgistus 8p
7. erakordselt külm ilm 5p
5. massiline põgenike sisseränne 5p
6. sõjaline konflikt 4p
7. erakordselt kuum ilm 3p
8. keemia-ja kiirgusoht 3p
9. suur õnnetus maanteel, raudteel, lennukis, laevas (palju vigastatuid, keskkonnareostus)3 p
10. küberrünnakud 3p
11. massirahutused (ka vanglas) 3p
12. tuumaõnnetus 2p
13. loomataud 2p
14. plahvatus või varing 1p
15. üleujutused 0p
16. äkkrünnak avalikus kohas 0p

7.5 Lisa 5. Ideed ja arendustegevused Suursoo tulevikuplaanideks

Töötubade käigus tõi külarahvas välja mitmeid põnevaid ideid ja arendustegevusi, millega järgnevate arengukava aastate jooksul tegeleda.

Rekreatsiooni- ja meelelahutusalsed ideed:

- köisraudtee
- kuumaõhupall / lennurada
- laululava
- vaatetorn
- matkarada
- kanuumatkad
- kiik külaplatsil
- minigolfirada
- peegelmaja

Ühiskondlikud ja kogukonnaarenduse ideed:

- külamaja (ratastel)
- külaplatsi haljastus
- uue suurema külaplatsi maa leidmine

Hädaolukorra plaani ja kerksuskeskuse valmisoleku inventar ning koolitusvajadused

Füüsiline inventar:

- esmaabipaunad külale
- ruupor
- sidevahendid (raadiosaatjad)
- generaator (kerksuskeskusesse)
- soojaõhupuhur
- veepump
- imivoolik
- kastmisvoolik
- gaasiballoonid
- lumefrees
- lumesahk

- lumesaan
- tuletõrje veevõtukoht

Plaanimine ja info jagamine:

- evakuatsiooni plaani koostamine maastikupõlengu korral
- olulistest kontaktidest list hädaolukordadeks

Koolitusvajadused:

- ulatuslik keskkonnareostusega toimetulek
- epideemia või massiline mürgistusega toimetulekuks
- esmaabikoolitus
- päästealane väljaõpe
- koolitusvajadus: erakordselt külm ilm, kuidas seadmeid käsitleda

7.6 Lisa 6. „Arukad külad, nutikad kogukonnad“ küsitlus ja tulemused

Arukate külade arenguprogramm on siseriiklik LEADER koostööprojekt, mille eesmärk on pakkuda tuge ja koolitustegevusi programmis osalevatele küladele oma piirkonna aruka küla strateegia loomiseks ja innovaatiliste piloottegevuste rakendamiseks. Koostööprojekti lisandväärtusena luuakse Eesti arukate külade võrgustik, et suurendada kohalikke kogukondade võimekust ja teadlikkust piirkonna arengu võimalusest. Arukate külade (Smart Villages) puhul on tegemist Euroopa Komisjoni initsiatiiviga innovaatiliste lahenduste juurutamiseks küla tasandil. Kontseptsiooni rakendatakse Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika raames liikmesriikide maaelu arengukavade ja strateegiakavade meetmete kaudu. Euroopas piloteeritakse arukate külade kontseptsiooni projektide Smart Rural 21 (<https://www.smartrural21.eu/>) ja Smart Rural 27 raames. Eestis rakendatakse arukate külade lähenemist esmakordselt 13 Leader tegevusrühma koostööprojekti „Arukate külade arenguprogramm“ raames. Euroopa Komisjoni käsitluse kohaselt on ARUKAD KÜLAD maapiirkondade kogukonnad, mis kasutavad uuenduslikke lahendusi oma jätkusuutlikkuse parandamiseks, tuginedes kohalikele tugevustele ja võimalustele. Strateegia koostamine ja elluviimine põhineb kogukonna aktiivsel osalusel, üheskoos keskendutakse majanduslike, sotsiaalsete ja keskkonna väljakutsetega toimetulemisele rakendades tehnoloogilisi ja digitaalseid lahendusi.

Arukad külad teevad koostööd erinevate partnerite ja kogukondadega, erinevate sektorite esindajatega maa- ja linnapiirkondadest. (Euroopa Komisjon 2019). Suursoo Külaselts otsustas programmi kandideerida, et koostada külale seni puuduv arengukava ja seeläbi aktiveerida, arendada eesmärgistatult külaelu. Arukas küla Suursoo külaseltsi vaatest tähendab arengu- ja õppimisvõimaluste toetamist kogukonnas, eelkõige uute perede kaasamist küla tegemistesse. Tuginedes kohalikele tugevustele ja võimalustele, kasutada targalt ja arukalt ära uuenduslikke lahendusi oma piirkonna jätkusuutlikkuse tagamiseks ning kaasata kohalikku kogukonda. Pöörata tähelepanu elanikkonna teadlikkuse kasvatamisele ja silmaringi laiendamisele, korraldades erinevaid koolitusi ja töötubasid. Igal piirkonnal on oma tegu ja nägu ning väljakutsed. Oluline on aga siinjuures üles leida piirkonna tugevused ning panna need ühiselt kohaliku piirkonna ja kogukonna kasuks tööle, mis läbi areneb ka maaelu üldiselt.

Suursoo küla valiti osalema programmi: „Arukad külad, nutikad kogukonnad“ MTÜ Põhja-Harju Koostöökoogu poolt. Arengukava koostamist toetab mentor Signe Valdmann.

Käesoleva strateegia koostamist viisid läbi Suursoo Külaseltsi (hiljem KS) liikmetest koosnev meeskond ja samas oli KS juhatus pidevalt informeeritud ja ühises infoväljas toimunud. Elanikkonna kaasamiseks viidi läbi paber kandjal küsitlus. Küsitluse eesmärk oli kaardistada Suursoo küla elanike mõtteid selle kohta, mis on meie külas hästi ja mis võiks olla paremini. Palusime välja tuua ootused edaspidisteks tegevusteks külas. Palusime välja tuua kogu pere arvamused lastest eakateni.

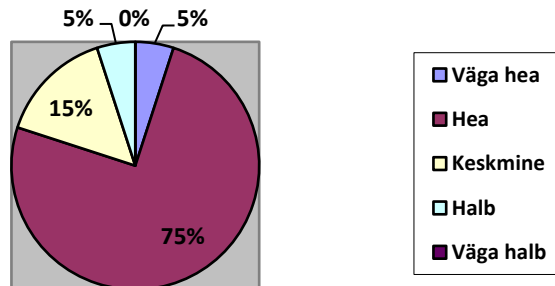
Küsitluslehed viidi projekti meeskonna liikmete poolt küla kogukonna peredele koju. Kokku jagati välja 29 küsitluslehte. Küsitlusele vastas 20 leibkonda. Küsitlusest tehtud kokkuvõtet on jagatud KS juhatuslega, KS liikmetega ja kinnises küla sotsiaalmeedia vestlusgrupis. Küsitluses tehtud kokkuvõttest sai kogukond 4. Mail 24 „Teeme ära talgutel“ veel iga punkti juures välja valida 5 kõige enam kõnetanud vastust.

„Arukad külad, nutikad kogukonnad“ küsitlus ja selle kokkuvõte:

Küsitlustulemuste põhjal koostatud Swot – analüüs:

Küsitluse tulemused:

Kuidas sa hindad Suursoo küla elukeskkonda üleüldiselt?

- 5% - Väga hea
- 75% - hea
- 15% - keskmine
- 5% - halb
- 0% - väga halb

2. Too palun välja kolm asja, mis on sinu meelest juba praegu hästi.

- Ilus, rahulik, looduslik, turvaline ja privaatne keskkond elamiseks.
- Tegusad inimesed, ühte hoidev ja abivalmis külarahvas.
- Enamus teedest tolmu vabad – elu kvaliteet aastate taguse ajaga tunduvalt paranenud.

3. Too palun välja peamised murekohad, mis oleks vaja sinu meelest muuta.

- Puudub ühistransport.
- Kui ei ole fb -i, siis info küla elust ei jõua elanikkonnani.
- Puudub külamaja kus ühiselt kokku saada.
- Sagedased elektrikatkestused.
- Kruusateede hooldus, augud kattega teedel.

4. Kas sul on mõni hea näide mõnest Eesti paigast või välismaalt, mida sinu meelest võiks ka meie külas käiku lasta? Mõni tore sündmus, traditsioon, hea näide säästliku majandamise kohta, kogukonna ühistoimetused, vms.

- Külamajad, kus kokku saada ja üritusi korraldada.
- Teadlik info jagamine kui keegi külast kuhugi sõidab, saab naabri kaasa võtta.

- Ühine jõulukokkusaamine pika laua taga.

5. Lase igal pereliikmel oma fantaasial korraks lendu tõusta ja kirjeldage oma unistuste Suursoo küla kui ei oleks ühtegi takistust ja kõik oleks võimalik.

- Suurem kõlaplats külamajaga.
- Ujumisvõimalus.
- Sildid, viidad kõlaplatsil.

6. Nimeta palun mõni koht meie küla tulevasteks väljasõitudeks.

- Asunduskülade külastamine.
- Lennukiga Saaremaale.
- Päev Põhjarannikul.